МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ
РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
ФЕДЕРАЛЬНОЕ ГОСУДАРСТВЕННОЕ БЮДЖЕТНОЕ
ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ
«УФИМСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ НАУКИ И ТЕХНОЛОГИЙ»

Примерные задания по предмету

«Родной язык»

I ВАРИАНТ

1. *Ҡәләмде* һүҙендә ниндәй ялғау бар?

1. Һан ялғауы
2. Һан ялғауы һәм зат ялғауы
3. Килеш ялғауы
4. Зат ялғауы

2. Ҡағиҙә буйынса дөрөҫ яҙылған ҡушма һүҙ нисәнсе урында тора?

1. Эреле-уаҡлы
2. Эреле-ваҡлы
3. Эрле-уаҡлы
4. Эрле-ваҡлы

3. Ҡайһы һүҙ ҡағиҙә буйынса дөрөҫ яҙылған?

1. Волостте
2. Волостьте
3. Волостты
4. Волосты

4. Дөрөҫ яҙылған һүҙ нисәнсе урында тора?

1. Отпускта
2. Отпускыла
3. Отпускелә
4. Отпускала

5. Дөрөҫ яҙылған һүҙ торған урынды билдәләгеҙ?

1. Бакуҙан
2. Бакунан
3. Бакыуҙан
4. Бакудан

6. Ҡағиҙә буйынса дөрөҫ яҙылған һүҙ нисәнсе урында тора?

1. Октябрҙа
2. Октябрьҙа
3. Октябрҙә
4. Октяберҙә

7. Ҡайһы һүҙ ҡағиҙә буйынса дөрөҫ яҙылған?

1. Митингала
2. Митингта
3. Митингтә
4. Митингыла

8. *Минск* һүҙенең урын-ваҡыт килеш формаһы ҡайһы осраҡта дөрөҫ яҙылған?

1. Минскта
2. Минсктә
3. Минскиҙа
4. Минскиҙә

9. Ҡайһы вариант ҡағиҙә буйынса дөрөҫ яҙылған?

1. 3-өнсө күнегеү
2. 3-нсө күнегеү
3. 3-сө күнегеү
4. 3-се күнегеү

10. Дөрөҫ яҙылған вариантты күрһәтегеҙ:

1. Ялан-аяҡ
2. Ялан-айаҡ
3. Йалан-аяҡ
4. Ялан аяҡ

11. ***Емеш*** **һүҙендә нисә тартынҡы, нисә һуҙынҡы өн бар?**

1. 4 тартынҡы, 1 һуҙынҡы өн
2. 3 тартынҡы, 2 һуҙынҡы өн
3. 2 тартынҡы, 3 һуҙынҡы өн
4. 1 тартынҡы, 4 һуҙынҡы өн

12. Һуҙынҡы өндән башланмаған һүҙҙе күрһәтегеҙ:

1. Ерәк
2. Өлөш
3. Ураҡ
4. Ашлыҡ

13. Ҡалын һуҙынҡы өндән башланған һүҙҙе күрһәтегеҙ:

1. Осҡон
2. Өлгөр
3. Үткенсе
4. Ирәндек

14. Асыҡ ижеккә тамамланған һүҙҙе билдәләгеҙ:

1. Бүләк
2. Бүлмә
3. Балаҡ
4. Белем

15. ***Игенселәргә*** **һүҙендә баҫым нисәнсе ижеккә төшә:**

1. Тәүге ижеккә
2. Икенсе ижеккә
3. Өсөнсө ижеккә
4. Һуңғы ижеккә

16. Ҡайһы һүҙҙең бүленеше юлдан-юлға дөрөҫ күсерeү ҡағиҙәләренә тап килә?

1. Баш-аҡ
2. Иль-яс
3. А-тай
4. Донъ-я

17. Ҡайһы һүҙ һаңғырау тартынҡынан башланған?

1. Белем
2. Дарыу
3. Зарар
4. Тауыш

18. Тел фәненең ниндәй бүлеге һүҙҙәрҙең төҙөлөшөн, һүҙ төркөмдәрен өйрәнә?

1. Синтаксис
2. Морфология
3. Лексикология
4. Фразеология

19. Һуҙынҡы өн менән башланмаған һүҙҙе билдәләгеҙ?

1. Асҡыс
2. Яҡшы
3. Итек
4. Өлкәр

20. Асыҡ ижектәрҙән генә торған һүҙҙе күрһәтегеҙ:

1. Башлыҡ
2. Бала
3. Бешкәк
4. Бысаҡ

21. Уртаҡлыҡ исемде билдәләгеҙ:

1. Урал
2. Хәмит
3. Яҙыусы
4. Эйек

22. Күплектә торған һүҙҙе билдәләгеҙ:

1. Скипидар
2. Миҡдар
3. Легендар
4. Ауылдар

23. *Дәфтәрем* *юғалды* һөйләмендә аҫтына һыҙылған һүҙҙең ялғау төрөн билдәләгеҙ:

1. Хәбәрлек заты ялғауы
2. Эйәлек заты юғалды
3. Урын-ваҡыт килеш ялғауы
4. Сығанаҡ килеш ялғауы

24. *Мин* *көслөмөн* һөйләмендә аҫтына һыҙылған һүҙҙең ялғау төрөн билдәләгеҙ:

1. Төбәү килеш ялғауы
2. Хәбәрлек заты ялғауы
3. Эйәлек заты ялғауы
4. Урын-ваҡыт килеш ялғауы

25. *Күгерәк* сифатының дәрәжәһен билдәләгеҙ:
1. Төп дәрәжәлә
2. Сағыштырыу дәрәжәһе
3. Артыҡлыҡ дәрәжәһе
4. Аҙһытыу дәрәжәһе

26. ***Берәү бар – һүҙҙе күңеленә йыя, берәү бар – һүҙҙе ҡарынына йыя* мәҡәлендә һандарҙың төркөмсәһен билдәләгеҙ:**

1. Төп һан
2. Рәт һаны
3. Йыйыу һаны
4. Сама һаны

27. ***Күберәген мин тыңлайым, ә Фәнисә йырлай* һөйләмендә алмашты табып, уның төркөмсәһен билдәләгеҙ:**

1. Зат алмашы
2. Билдәләү алмашы
3. Күрһәтеү алмашы
4. Билдәһеҙлек алмашы

28. ***Татлы бал <u>йыйыусы</u> ҡорттар тереклеккә зыян килтермәйҙәр* һөйләмендә ҡылымдың ниндәй төркөмсәгә ҡарағанлығын билдәләгеҙ:**

1. Уртаҡ ҡылым
2. Хәл ҡылым
3. Исем ҡылым
4. Сифат ҡылымдың хәҙерге заман формаһы

29. ***Япраҡ менән япраҡ һөйләшә* һөйләмендә ҡылымдың йүнәлешен билдәләгеҙ:**

1. Төп йүнәлеш
2. Ҡайтым йүнәлеше
3. Төшөм йүнәлеше
4. Уртаҡлыҡ йүнәлеше

30. ***Бөгөн киноға барабыҙ* һөйләмендә рәүештең төркөмсәһен билдәләгеҙ:**

1. Төп рәүеш
2. Ваҡыт рәүеше
3. Урын рәүеше
4. Күләм-дәрәжә рәүеше

31. Ярҙамсы һүҙ төркөмөнә ҡараған һүҙ төркөмөн күрһәтегеҙ:

1. Алмаш
2. Бәйләүес
3. Исем
4. Ҡылым

32. ***Янғын сыҡҡан*** **һөйләмендә ҡылым ниндәй заманда килгән?**

1. Хәҙерге заманда
2. Шаһитлы үткән заманда
3. Шаһитһыҙ үткән заманда
4. Билдәле киләсәк заманда

33. ***Бала – ҡабатланмаҫ гүзәллек һәм баһаһыҙ ҡиммәт*** **һөйләмендә теркәүесте табып, уның төрөн билдәләгеҙ:**

1. Аныҡлау теркәүесе
2. Бүлеү теркәүесе
3. Йыйыу теркәүесе
4. **Ҡаршы ҡуйыу теркәүесе**

34. ***Күршең менән татыу бул*** **һөйләмендә бәйләүесте табып, уның ниндәй килештән һуң килеүен билдәләгеҙ:**

1. Төп килештән һуң
2. Урын-ваҡыт килештән һуң
3. Төшөм килештән һуң
4. Эйәлек килештән һуң

35. ***Тура һәм дөйөм һайлауҙар тик беҙҙең илдә генә*** **һөйләмендә киҫәксәне табып, төрөн билдәләгеҙ:**

1. Һорау киҫәксәһе
2. Көсәйтеү-раҫлау киҫәксәһе
3. Сикләү киҫәксәһе
4. Икеләнеү киҫәксәһе

36. ***Ҡалаға китер <u>булһаң</u>, миңә әйтмәй китмә*** **һөйләмендә аҫтына һыҙылған ҡылымдың һөйкәлешен билдәләгеҙ:**

1. Бойороҡ һөйкәлеше
2. Теләк-өндәү һөйкәлеше
3. Хәбәр һөйкәлеше
4. Шарт һөйкәлеше

37. ***Мин <u>башҡортмон</u>*** **һөйләмендә аҫтына һыҙылған һүҙҙең нимә менән үҙгәргәнен билдәләгеҙ:**

1. Эйәлек заты менән
2. Хәбәрлек менән
3. Килеш менән
4. Заман менән

38. ***Ул әкрен генә эре-эре атланы*** **һөйләмендә ҡылымдың заман формаһын билдәләгеҙ:**

1. Билдәле киләсәк заман
2. Билдәһеҙ киләсәк заман
3. Шаһитлы үткән заман
4. Шаһитһыҙ үткән заман

39. ***Малайҙарҙың кәйефе <u>һүрән</u> күренә*** **һөйләмендә аҫтына һыҙылған рәүештең төркөмсәһен билдәләгеҙ:**

1. Күләм-дәрәжә рәүеше
2. Оҡшатыу рәүеше
3. Урын рәүеше
4. Төп рәүеш

40. ***Уның <u>күҙенә</u> сүп төшкән*** **һөйләмендә аҫтына һыҙылған исемдең ниндәй килештә торғанлығын билдәләгеҙ:**

1. Төп килештә
2. Эйәлек килештә
3. Төбәү килештә
4. Төшөм килештә

41. ***Алда берәү күренде*** **һөйләмендә эйәне табып, уның ниндәй һүҙ төркөмөнән килгәнен билдәләгеҙ:**

1. Исем
2. Ҡылым
3. Һан
4. Сифат

42. ***Ике икең – дүрт*** **һөйләмендә аҙаҡҡы һүҙҙең ниндәй һөйләм киҫәге булыуын билдәләгеҙ:**

1. Эйә
2. Хәбәр
3. Тултырыусы
4. Аныҡлаусы

43. ***Ҡунаҡ аҙ ултырыр, күп һынар*** **мәҡәлендә рәүештәр һөйләмдең ниндәй киҫәге булып килгән?**

1. Шарт хәле
2. Ваҡыт хәле
3. Урын хәле
4. Күләм-дәрәжә хәле

44. ***Мин хәҙер шатланам да, борсолам да*** **һөйләмендә тиң киҫәктәрҙең төрөн билдәләгеҙ:**

1. Тиң эйәләр
2. Тиң хәбәрҙәр
3. Тиң тултырыусылар
4. Тиң аныҡлаусылар

45. ***Кем дә кем тағы енәйәткә бара, ул шәфҡәт көтмәһен*** **һөйләмендә эйәрсән һөйләмдең төрөн билдәләгеҙ:**

1. Эйә эйәрсән һөйләм
2. Хәбәр эйәрсән һөйләм
3. Аныҡлаусы эйәрсән һөйләм
4. Тултырыусы эйәрсән һөйләм

46. ***Атайым – уҡытыусы*** **һөйләмендә һыҙыҡтың ҡуйылышы ҡайһы яуап менән аңлатылғанын билдәләгеҙ:**

1. Дөйөмләштереүсе һүҙ алдында ҡуйылған
2. Һөйләмдең хәбәре төшөп ҡалған өсөн ҡуйылған
3. Инеш һүҙҙе айырыу өсөн ҡуйылған
4. Бер үк һүҙ төркөмөнән килгән эйә менән хәбәр араһында ҡуйылған

47. Түбәндәге бер составлы һөйләмдең төрөн билдәләгеҙ: ***Атаңдың ғына улы булма, халҡыңдың да улы бул.***

1. Эйәһеҙ һөйләм
2. Билдәһеҙ эйәле һөйләм
3. Билдәле эйәле һөйләм
4. Дөйөм эйәле һөйләм

48. ***Май айы инеү менән, күлдең тирә-яғында кешеләр ҡайнаша башлай*** **ҡушма һөйләмендә хәл эйәрсән һөйләмдең төрөн билдәләгеҙ:**

1. Ваҡыт һөйләм
2. Маҡсат һөйләм
3. Сағыштырыу һөйләм
4. Урын һөйләм

49. ***Йыш ҡына шулай була торғайны отряд туҡталған ерҙә Салауат яңғыҙы ғына Бохайырҙы эҙләргә китә*** **һөйләмендә ниндәй тыныш билдәһе етешмәгәнлеген билдәләгеҙ:**

1. Өтөр
2. Нөктәле өтөр
3. Ике нөктә
4. Һыҙыҡ

50. ***Аҡрын ғына ишек асылды, һәм кабинетҡа ҡыйыр-ҡыймаç ҡына бер малай килеп инде*** **һөйләменең төрөн билдәләгеҙ:**

1. Эйәртеүле ҡушма һөйләм
2. Теркәүесле теҙмә ҡушма һөйләм
3. Теркәүесһеҙ теҙмә ҡушма һөйләм
4. Күп эйәрсәнле ҡушма һөйләм

II ВАРИАНТ

1. ***Таң ҡалыу, арт һабағын уҡытыу, уртаҡ тел табыу*** **һүҙҙәрен мәғәнәләре буйынса нисек атап була?**

1. Омонимдар
2. Антонимдар
3. Фразеологизмдар
4. Диалектизмдар

2. Аҫтына һыҙылған һүҙҙәр нисек атала? ***Тышта борсаҡ яуа – Быйыл борсаҡ уңған*.**

1. Омонимдар
2. Антонимдар
3. Диалектизмдар
4. Синонимдар

3. ***Баш*** **һүҙе ҡайһы осраҡта тура мәғәнәһендә ҡулланылған?**

1. Баш күтәреүселәр
2. Тау башы
3. Кеше башы
4. Баш ҡатырыу

4. Төп башҡорт һүҙен билдәләгеҙ:

1. сәнғәт
2. ағай
3. ҡәләм
4. иғтибар

5. Һөйләмдәрҙең ҡайһыныһында исем урын-ваҡыт килештә килгән?

1. Икмәкте хурлама, ҙурла.
2. Изгелектең иртәһе – кисе юҡ.
3. Ат – туйған ерендә, егет – тыуған илендә.
4. Булыр бала биләүҙән билдәле.

6. Һөйкәлеш категорияһы ниндәй һүҙ төркөмөнә хас?

1. исем
2. ҡылым
3. сифат
4. киҫәксә

7. Урын рәүештәрен табығыҙ:

1. Яҡында, бында, алда, йәнәшәлә
2. Шәп, рәхәт, тиҙ, ҡапыл, кинәт
3. Элек, борон, иртән, бая, бөгөн
4. Күп, байтаҡ, әҙ-мәҙ, өсләтә, саҡ-саҡ

8. Ҡайһы һөйләмдә һан исемләшкән, йәғни иҫәпте лә, исемде лә белдереп килә?

1. Мостиктың дүрт мөйөшөндә - дүрт матрос.
2. Етеһе лә матур, етеһе лә батыр икән.
3. Ер йөҙөндә биш меңләгән тел бар.
4. Инде өсөнсө йыл һуғыш бара.

9. ***Барҙы – барған – бара – барасаҡ – барыр*****. Ҡылымдың ниндәй формаларына миҫалдар бирелгән?**

1. Һөйкәлеш формалары
2. Барлыҡ-юҡлыҡ формалары
3. Йүнәлеш формалары
4. Заман формалары

10. ***Бер-береңә ышанырға, иғтибарлы булырға, дуҫыңдың эштәре, тормошо менән ҡыҙыҡһынырға, бер-береңә ярҙам итергә, таянырға*****. Был һөйләмдә ҡылымдың ниндәй төркөмсәһенә миҫалдар бар?**

1. Исем ҡылым
2. Хәл ҡылым
3. Сифат ҡылым
4. Уртаҡ ҡылым

11. Ҡылымдың ҡайһы һөйкәлеш формаһы ҡылымдарҙың тамыры йәки нигеҙе формаһы менән тап килә?

1. Бойороҡ һөйкәлеше
2. Шарт һөйкәлеше
3. Хәбәр һөйкәлеше
4. Теләк һөйкәлеше

12. Йөкмәтеү йүнәлеше ҡылымдары бирелгән юлды билдәләгеҙ:

1. Уҡый, яҙа, йыуа, килә, китә
2. Сабырһыҙлана, кейенә, биҙәнә
3. Йыуыла, төҙөлә, биҙәлә, уҡыла
4. Эшләтә, яҙҙыра, көлдөрә

13. ***Тейенде барып ҡулыма алғым, һөйгөм килде*****. Был һөйләмдәге ҡылымдар ниндәй һөйкәлеш ҡылымдары?**

1. Хәбәр һөйкәлеше
2. Шарт һөйкәлеше
3. Бойороҡ һөйкәлеше
4. Теләк һөйкәлеше

14. ***Йылға нисектер ҡапыл йәнләнеберәк китте*** **һөйләмендә ҡылымдың заман формаһын билдәләгеҙ:**

1. Шаһитлы үткән заман
2. Шаһитһыҙ үткән заман
3. Хәҙерге заман
4. Билдәле киләсәк заман

15. ***Егет үҙе өсөн тыуа, иле өсөн үлә*** **һөйләмендә бәйләүестең ниндәй килештән һуң килгәнен билдәләгеҙ:**

1. Төп килештән һуң
2. Төбәү килештән һуң
3. Сығанаҡ килештән һуң
4. Төшөм килештән һуң

16. ***Тупраҡтар сөм ҡара бында, тупраҡ һутланып тора*** **һөйләмендә киҫәксәне табып, уның төрөн билдәләгеҙ:**

1. Көсәйтеү киҫәксәһе
2. Һорау киҫәксәһе
3. Раҫлау киҫәксәһе
4. Икеләнеү киҫәксәһе

17. ***Ҡуш тирәк шаулай башланы, ямғыр булыр, <u>ахыры</u>*** **һөйләмендә аҫтына һыҙылған һүҙ ниндәй һүҙ төркөмөнә ҡарай?**

1. Мөнәсәбәт һүҙ
2. Киҫәксә
3. Бәйләүес
4. Ымлыҡ

18. ***Быйыл ҡыш айырыуса һалҡын*** **һөйләменең хәбәре ниндәй һүҙ төркөмөнән килгән?**

1. Сифаттан
2. Алмаштан
3. Рәүештән
4. Ымлыҡтан

19. Ымлыктарҙы күрһәтегеҙ:

1. шикелле, аша, хаҡта, һымаҡ
2. үтә, иң, ифрат, ғына
3. бәй, атаҡ, ай-һай, һай
4. тейеш, кәрәк, икән, бар

20. Билдәләү алмаштарын күрһәтегеҙ:

1. нисә, ҡасан, ниндәй, ҡайҙа
2. ҡайҙалыр, кемдер, әллә ни, нимәлер
3. һис кем, бер ни, бер нәмә, бер кем дә
4. үҙем, үҙең, үҙе, үҙегеҙ

21. Теркәүестең төрөн билдәләгеҙ: сөнки

1. Сәбәп теркәүесе
2. Шарт теркәүесе
3. Йыйыу теркәүесе
4. Ҡаршы ҡуйыу теркәүесе

22. Сағыштырыу дәрәжәһендәге сифаттарҙан ғына торған юлды билдәләгеҙ:

1 Ағыраҡ, ҙурыраҡ, ҡыҙылыраҡ, матурыраҡ
2. Йәшерәк, һарғылт, көслө, йәм-йәшел
3. Күм-күк, ифрат матур, үтә көслө
4. Алһыу, матурыраҡ, оҙонса, ҡып-ҡыҙыл

23. Ҡайһы юлда һан һүҙ төркөмөнә ҡараған һүҙҙәрҙең һорауҙары бирелгән?

1. Кем? Кемдең? Кемгә? Кемде? Кемдә? Кемдән?
2. Нисек? Ҡасан? Ҡайҙа? Күпме? Ни өсөн?
3. Ни эшләй? Ни эшләгән? Ни эшләне?
4. Нисә? Нисәү? Нисәнсе? Нисәшәр? Нисә самаһы?

24. Составында һөҙөмтә теркәүесе булған һөйләмде билдәләгеҙ:

1. Мәскәүҙә күп минең дуҫтарым, шуға күрә тыуған еремдең мин алам бары бер ус тупрағын.

2. Улар әле береһен, әле икенсеһен бүлеп, шыбырлашып хәбәр һөйләйҙәр.

3. Мин дә юрый уның артынан тәгәрәгән булдым.

4. Иртән дә, көндөҙ ҙә, кис тә үҙ урынында ҡалды.

25. ***Ағайым <u>кайтып</u>, бер аҙ <u>торғас</u> та, уны эшкә <u>саҡырҙылар</u>*** **һөйләмендә аҫтына һыҙылған ҡылымдарҙың ҡайһыһы – хәл ҡылым, ҡайһыһы – хәбәр һөйкәлеше ҡылымы?**

1. *Ҡайтып, торғас* – хәл ҡылымдар, *саҡырҙылар* – хәбәр һөйкәлеше

2. *Ҡайтып, торғас* – хәбәр һөйк., *саҡырҙылар* – хәл ҡылым
3. *Ҡайтып* – хәл ҡылым, *торғас, саҡырҙылар* – хәбәр һөйк.
4. *Торғас, сакырҙылар* – хәбәр һөйк., *ҡайтып* – хәл ҡылым

26. ***Туғандарыма*** **һүҙендә ниндәй ялғау бар?**

1. Һан ялғауы
2. Һан ялғауы, зат һәм килеш ялғауы
3. Килеш ялғауы
4. Зат ялғауы

27. ***Урман, яулыҡ, һауыт, ыласын*** **һүҙҙәре нисек яһалған?**

1. Яһаусы ялғауҙар ярҙамында
2. Был һүҙҙәр яһалма һүҙҙәр түгел, тамыр һүҙҙәр
3. Һүҙҙәрҙе бәйләү юлы менән
4. Һүҙҙәрҙе ҡабатлау юлы менән

28. Ҡайһы юлда тик тамырҙаш һүҙҙәр бирелгән?

1. Ағарыу, ағартыу, ағыу, ағарған
2. Ел, елкә, елкән, елгәргес
3. Килешеү, килешә, килештәр, килештереү
4. Хеҙмәт, хеҙмәтсе, хеҙмәте, хеҙмәтенә

29. Һуҙынҡы өндән башланмаған һүҙҙәр генә булған юлды табырға.

1. Алтын, эйәр, илсе, Урал, оло
2. Яҡын, йәнлек, ватан, аҡыл
3. Яусы, юлаусы, елпеүес, Юрғашты
4. Ирәмәл, ҡаһарман, яугир, ынйы

30. ***Еңеүсе*** **һүҙендә нисә тартынҡы, нисә һуҙынҡы өн бар?**

1. 3 һуҙынҡы, 4 тартынҡы
2. 4 һуҙынҡы, 3 тартынҡы
3. 3 һуҙынҡы, 3 тартынҡы
4. 4 һуҙынҡы, 4 тартынҡы

31. *Юлъяҙма* һүҙендә нисә тартынҡы, нисә һуҙынҡы өн бар?

1. Бөтәһе лә һуҙынҡы
2. 3 тартынҡы, 3 һуҙынҡы
3. 4 тартынҡы, 3 һуҙынҡы
4. 5 тартынҡы, 3 һуҙынҡы

32. Ҡайһы һүҙҙә ялғау сингармонизм законына ярашлы дөрөҫ яҙылған?

1. Төҙөлөштөң
2. Болотто
3. Гөлдөң
4. Бөтәһендә лә

33. *Фото, код, ток* һүҙҙәрендәге о хәрефе ҡайһы килеш ялғауында һаҡлана?

1. Эйәлек
2. Төшөм
3. Сығанаҡ
4. Береһендә лә яҙылмай

34. Яҙылышы дөрөҫ булмаған һүҙ булған юлды күрһәтегеҙ:

1. көньяҡ
2. төньяҡ
3. һүҙьяһалыш
4. бөтәһе лә дөрөҫ

35. *Арыҫлан йөрәкле* фразеологик берәмеге ниндәй мәғәнә аңлата?

1. етеҙ
2. уҫал
3. батыр
4. аҡыллы

36. ***Ашлыҡ уңһын, баҫыу гөрләп торһон, Мәңге зәңгәр булһын һауа!*** **Һөйләменең төрөн билдәләгеҙ:**

1. Теркәүесле теҙмә ҡушма һөйләм
2. Теркәүесһеҙ теҙмә ҡушма һөйләм
3. Ҡатнаш ҡушма һөйләм
4. Теҙем

37. ***<u>Минең</u> атаҡлы башҡорт юртаҡтарын күргем килә*** **һөйләмендә аҫтына һыҙылған һүҙ ниндәй һөйләм киҫәге?**

1. Тултырыусы
2. Хәл
3. Сифат
4. Аныҡлаусы

38. Бер составлы һөйләмдең төрөн билдәләргә:
Ҡайтыр инем.

1. Билдәле эйәле һөйләм
2. Билдәһеҙ эйәле һөйләм
3. Эйәһеҙ һөйләм
4. Дөйөм эйәле һөйләм

39. Эйә эйәрсәнле эйәртеүле ҡушма һөйләмде билдәләргә:

1. Шуныһы бөгөн үкенесле: Мәсәғүт ағайҙың бер генә хаты ла ҡалманы миндә.
2. Шундай кешеләр була: бер күреүҙән үк ул һине үҙенә тарта.
3. Шулай ғәҙәтләнгәнмен: тыуған ауылда тәүҙә тирә-яҡты йөрөп ҡарап сығам.
4. Эш кемдеке – бүләк шуныҡы.

40. Схемаға тап килгән һөйләмде билдәләгеҙ: (аныҡлаусы һөйләм), (ваҡыт һөйләм), (баш һөйләм):

1. Зөлҡәрнәй әйткәнде башҡалар ҙа дөрөҫләгәс, Буранбай тағы ярһыны.
2. Сикә сәстәре ағарған ике ҡарт һалдат шундай итеп ҡосаҡлаштылар, әгәр улар саҡматаш булһа, көлтәләй осҡон сәсрәр ине.
3. Тәбиғәт биргән ижади осҡон ялҡынға әүерелһен өсөн, үҙеңдең аң-дәрәжәңде, белемеңде арттырыу өҫтөндә туҡтауһыҙ эшләргә кәрәк.
4. Дөрөҫ яуап юҡ.

41. ***Тауҙары – алтын-көмөшкә, һыуҙары – балыкҡа, ҡырҙары игенгә бай ул ерҙең*** **һөйләмендә һыҙыҡ ни өсөн ҡуйылған?**

1. Ҡапма-ҡаршы мәғәнәле һөйләмдәрҙән төҙөлгән теркәүесһеҙ теҙмә ҡушма һөйләм булғанға

2. Хәбәр төшөп ҡалғанға

3. Ҡапма-ҡаршы мәғәнәле тиң хәбәрҙәр араһында

4. Эйә менән хәбәр бер үк һүҙ төркөмөнән килгәнгә

42. Айырымланған хәл әйтемле ябай һөйләмде табырға:

1. Ниндәй матур, талғын йырлай Аҡйондоҙ.

2. Иҫ киткес, таң ҡалырлыҡ, ғәжәп матур шишмә.

3. Мең йыл быҫҡып йәшәгәнсе, бер көн дөрләп яныу артыҡ.

4. Ҡояш кисләүгә, үҫмерҙәр арып-талып йығылдылар.

43. ***Илле йыл үтеүгә ҡарамаҫтан, әле лә һағынып иҫкә алыр кешеләрем күп*** **һөйләмендә өтөр ни өсөн ҡуйылған?**

1. Инеш һөйләм эргәһендә булғанға.

2. Өҫтәлмәлекте айырыу өсөн.

3. Өндәш һүҙ эргәһендә килгәнгә.

4. Эйәрсән һөйләм менән баш һөйләм араһында.

44. Хәбәр эйәрсәнле һөйләмдә ике нөктә ҡуйылған юлды билдәләргә:

1. Кем эшләмәй (?) шул ашамай.

2. Шуныһы асыҡ (?) тау йылғаһы диңгеҙгә етмәйенсә туҡтамай.

3. Йәнә шуны өҫтәргә кәрәк (?) мин быйыл ғына уҡыуҙы тамамланым.

4. Дөрөҫ яуап юҡ.

45. ***Халыҡ аҡыллы әйтә: йылға короһа, үҙәне ҡала*** **һөйләменең төрөн билдәләргә:**

1. Шарт эйәрсәнле эйәртеүле ҡушма һөйләм.

2. Тиң эйәрсәнле ҡушма һөйләм.

3. Ҡатнаш ҡушма һөйләм.

4. Теҙем.

46. Һөйләмдең төрөн билдәләргә: ***Башҡортостан Республикаһы Мәғариф министрлығы ҡабул итте.***

1. Кәм һөйләм.
2. Йыйнаҡ һөйләм.
3. Тулы һөйләм.
4. Тарҡау һөйләм.

47. Һөйләмдең ниндәй киҫәктәре тиң булып килгән?

1. Эйә
2. Хәбәр
3. Тултырыусы
4. Аныҡлаусы

48. Бирелгән ҡушма һөйләмдә нисә ябай һөйләм бар: ***Ысынлап та, директорҙың маңлай һырҙары тәрәнәйгән, ҡаштары һалынған, күҙ ҡарашы ла кәйефе юҡлығын күрһәтеп тора.***

1. Ике
2. Өс
3. Дүрт
4. Биш

49. Ҡушма һөйләмдең төрөн билдәләргә: ***Шуныһы ҡыуаныслы: Хәҙер беҙ һәр кемгә лә исеме йә фамилияһы менән өндәшәбеҙ, сөнки беҙҙә дүрт Гөлнара, өс Азат, ике Салауат, ике Лариса бар.***

1. Теҙем
2. Тиң булмаған эйәрсәнле ҡушма һөйләм
3. Тиң эйәрсәнле ҡушма һөйләм
4. Ҡушма һөйләмдең бөтөнләй башҡа төрө

50. Һөйләмдәр араһынан эйә составынан ғына торғанын күрһәтергә:

1. Көйө дәртле генә.
2. Урамға керҙек.
3. Кешегә иң ауыры – үҙ асылына төшөнөү.
4. Ағиҙел яры.

ВАРИАНТ 1

1. **Бирелгән сүзләрнең кайсылары рәт гармониясенә (сингармонизмга) буйсынмаган?**
   Инша, укучы, үсемлек, дәфтәр

1) барысы да рәт гармониясенә буйсынган;
2) *Инша* сүзе буйсынмаган;
3) *Үсемлек* сүзе буйсынмаган;
4) дөрес җавап бирелмәгән.

2. **Өч иҗектән торган сүзләр генә булган юлны табыгыз:**

1) табыш, яшьлек, умартачы;
2) үсемлек, яшелчә, табышмак;
3) укытучы, китапханә, юлчы;
4) дөрес җавап бирелмәгән.

3. **Логик басым –**

1) сөйләмдәге бер сүзнең башкаларыннан аерылып торуы;
2) сүзнең иң соңгы иҗегенә төшкән басым;
3) аерым сүзләргә генә төшә торган басым;
4) дөрес җавап бирелмәгән.

4. **Ассимиляция ул –**

1) авазларның охшашлануы;
2) сузык һәм тартыклар әйтелешенең бер-берсенә җайлашуы;
3) сүздәге авазларның урыны алышыну;
4) дөрес җавап бирелмәгән.

5. **Хәреф саны аваз саны белән туры килгән сүзләрне күрсәтегез:**

1) кульъяулык, төньяк, берьюлы;
2) юлчы, яшел, елмаю;
3) мәкаль, килгәнсез, сәгать;
4) дөрес җавап бирелмәгән.

6. **“Яшел” сүзе ничә аваздан тора:**

1) дүрт;
2) биш;
3) өч;
4) алты.

7. **«Ләкин, бармады, мәңгелектә, карагыз, һичшиксез, беркайчан» сүзләрендә басым:**

1) беренче иҗеккә төшә;
2) икенче иҗеккә төшә;

3) өченче иҗеккә төшә;
4) дүртенче иҗеккә төшә.

8. «Алъяпкыч» сүзендә «ъ» хәрефе ни өчен языла?

1) аеру билгесе буларак;
2) [л] авазының катылыгын белдерү өчен;
3) бер вазифа да башкармый;
4) дөрес җавап бирелмәгән.

9. Кыпчак-болгар төркемчегенә нинди телләр керә:

1) үзбәк, казах;
2) башкорт, татар;
3) чуваш, каракалпак;
4) төркмән, таджик.

10. «Олыгаю» сүзендә ничә аваз:

1) 3 сузык, 3 тартык;
2) 4 сузык, 2тартык;
3) 3 сузык, 4 тартык;
4) 4 сузык, 3 тартык.

11. Иҗек калыплары ялгыш күрсәтелгән сүзне табыгыз.

1) СТ-СТ: ач-ык;
2) ТСТ-ТСТ: тәм-сез;
3) ТС-ТСТ-ТС: ю-гал-ды.
4) СТ-ТС: ак-ча.

12. *“Антропонимика”* фәне нәрсәне өйрәнә?

1) урын-җир атамаларын, кеше исемнәрен;
2) барлык төр ялгызлык исемнәрен;
3) кеше исемнәрен, кушамат, фамилияләрне;
4) исем сүз төркемен.

13. Дөрес билгеләмәне табыгыз:

1) Телдә пассив кулланыла торган, бер генә мәгънәгә ия сүзләр **терминнар** дип атала;
2) Капма-каршы мәгънәле сүзләр **терминнар** дип атала;
3) Якын мәгънәле сүзләр **терминнар** дип атала.
4) дөрес җавап бирелмәгән.

14. Омонимнар:

1) бертөрле аваз составына ия булган төрле мәгънәле сүзләр;
2) якын мәгънәле сүзләр;

3) капма-каршы мәгънәле сүзләр.
4) дөрес җавап бирелмәгән

15. ***Чиркәү, кәбестә, өстәл*** **сүзләре:**
1) европа телләреннән кергән сүзләр;
2) төрки-татар сүзләре;
3) рус теленнән кергән сүзләр;
4) гарәп-фарсы сүзләре.

16. Бер үк яки якын мәгънә белдергән сүзләр төркеме ничек атала:
1) омонимнар;
2) омографлар;
3) синонимик рәт;
4) паронимнар.

17. Лексикография фәне нәрсәне өйрәнә:
1) сүз һәм сүз мәгънәләрен;
2) сүзлекләр төзелешен;
3) җөмлә кисәкләрен;
4) сүз төркемнәрен

18. ***Фразеология ул*** **–**
1) сүзгә билгеләмә бирә һәм сүзнең мәгънәсен, мәгънә үзгәрешләрен тикшерә торган фән;
2) җирле сөйләшләрне өйрәнә торган фән;
3) тотрыклы сүзтезмәләрне өйрәнә торган фән
4) дөрес җавап бирелмәгән.

19. Фразеологик сүзтезмәне билгеләгез.
1) кура җиләге;
2) чибәр кыз;
3) эч пошу;
4) үги ана яфрагы.

20. "Өшү" мәгънәсенә туры килә торган фразеологик әйтелмәне табыгыз:
1) Аю мае сөртү
2) Табан ялтырату
3) Авыз колакка җитү
4) Теш тешкә тимәү.

21. Алынма сүзне табыгыз:
1) трагедия;
2) агач;
3) урман;

4) укучы.

22. *“Бүленгәнне бүре ашар”* җөмләсендә “*бүленгәнне”* сүзе:

1) инфинитив;
2) сыйфат фигыль;
3) хәл фигыль;
4) боерык фигыль

23. Зат алмашлыклары гына булган юлны күрсәтегез:

1) сезне, аннан, безгә;
2) сез, нинди, кайсы;
3) син, аның, андый;
4) ул, кайчан, алар.

24. “Ул бик тиз килеп җитте” җөмләсендә “тиз” сүзе нинди сүз төркеменә карый:

1) сан;
2) рәвеш;
3) теркәгеч;
4) сыйфат.

25. Затланышсыз фигыльләргә кайсылары керә:

1) хәл фигыль, хикәя фигыль, инфинитив, исем фигыль;
2) шарт фигыль, сыйфат фигыль, инфинитив, боерык фигыль;
3) боерык фигыль, хикәя фигыль, шарт фигыль, теләк фигыль;
4) инфинитив, сыйфат фигыль, хәл фигыль, исем фигыль.

26. Исем фигыль - ...

1) эш, хәл, хәрәкәтнең булуын (яки булмавын) хикәяли, хәбәр итә;
2) боеру, эш кушуны; чакыру, өндәүне; киңәшләшүне, үтенүне белдерә;
3) эшне, хәрәкәтне башка бер эш яки хәрәкәтнең билгесе итеп бирә;
4) эшне, хәрәкәтне (исем кебек) предметлаштырып бирә.

27. Татар телендә хәл фигыльләргә нинди грамматик категорияләр хас?

1) тартым, зат, сан, юнәлеш, дәрәҗә;
2) берлек-күплек, тартым, зат, килеш;
3) юнәлеш, дәрәҗә, барлык-юклык;
4) дөрес җавап бирелмәгән.

28. Көлмәген, көлмәкне сүзләре нинди килештә?

1) иялек килешендә;
2) юнәлеш килешендә;
3) төшем килешедә;
4) чыгыш килешендә.

29. Хикәя фигыльнең үткән заман формалары гына булган юлны билгеләгез.

1) белми, сөймәгән булган, тыңлаячак иде;
2) ашадык, килмәгән, укыган иде, белә торган иделәр;
3) барачак идем, сөйләячәк иде, килер;
4) ашыйм, ашар идем, ашадым

30. Үткән заман сыйфат фигыльне табыгыз?

1) кайтачак;
2) кайткан;
3) кайтырга
4) кайткач.

31. “*Әнием белән төннәр буе серләшеп утырабыз*” җөмләсендә “*белән*” сүзе нинди сүз төркеменә карый:

1) теркәгеч;
2) алмашлык;
3) бәйлек;
4) рәвеш.

32. Ярдәмлек сүз төркемен күрсәтегез:

1) алмашлык;
2) сан;
3) рәвеш;
4) кисәкчә.

33. Иң яхшы, иң матур сыйфатларының дәрәҗәсен билгеләгез:

1) төп дәрәҗә;
2) чагыштыру дәрәҗәсе;
3) кимлек дәрәҗәсе;
4) артыклык дәрәҗәсе;

34. Бирелгән сүзләрдән уртаклык исемне күрсәтегез:

1) Мәскәү
2) Агыйдел
3) Китап
4) Мөнир.

35. “Бу бүлмә Галиягә күптән таныш .” җөмләсендә “күптән” сүзе нинди сүз төркеменә карый:

1) сан;
2) рәвеш;
3) исем;
4) сыйфат.

36. Иярчен ия, иярчен хәбәр, иярчен аергыч җөмләләр кушма җөмләнең

1) төзелеше ягыннан төрләре;
2) мәгънә (функция) ягыннан төрләре;
3) җөмләләрнең аналитик, синтетик төрләргә бүленеш;
4) дөрес җавап бирелмәгән.

37. ***Яшьләр берсеннән-берсе уздырып җырладылар, биеделәр*** җөмләсендә ***җырладылар, биеделәр*** сүзләре арасында:

1) ияртүле бәйләнеш;
2) тезүле бәйләнеш;
3) ачыклаулы бәйләнеш;
4) дөрес җавап бирелмәгән.

38. Инкяр җөмләне билгеләгез:

1) Тагын күк гөрелдәде, тагын яшен ялтырады *(Ф. Әмирхан).*
2) Җәүдәт көткән арада, Луиза әллә ничек гүзәлләнергә өлгергән.
3) Кирәкми безгә кан кою, кирәкми безгә сугыш.
4) дөрес җавап бирелмәгән.

39. “*Мин бу атнада авылга кайтам*” җөмләсендә “*атнада*” сүзе нинди җөмлә кисәге булып килә:

1) тәмамлык;
2) хәл;
3) аергыч;
4) хәбәр.

40. ***Яратам мин бу тормышны*** җөмләсенең төрен билгеләгез:

1) Ике составлы;
2) Кушма;
3) Бер составлы;
4) Җыйнак.

41. Синтетик бәйләүче чараларга керми:

1) килеш кушымчалары, фигыль формалары;
2) бәйлек һәм бәйлек сүзләр;
3) мөнәсәбәтле сүзләр;
4) янәшә тору.

42. “*Киендерсәң, киндер таягы да кияү була*” җөмләсе - ...

1) иярченле кушма җөмлә;
2) гади җөмлә;
3) катнаш кушма җөмлә;
4) тезмә кушма җөмлә.

43. Хәлләрнең ничә төре бар:
1) җиде,
2) сигез,
3) тугыз,
4) биш.

44. Иярченле кушма җөмләдәге иярчен җөмләнең мәгънә ягыннан төрен билгеләгез.
Кичтем мин ут-сулар, ил тыныч торсын дип (М. Җәлил).
1) иярчен сәбәп җөмлә;
2) иярчен вакыт җөмлә;
3) иярчен максат җөмлә;
4) иярчен хәбәр җөмлә.

45. *Авыл халкы дәррәү кыр эшләренә тотынды* җөмләсендә астына сызылган сүз нинди җөмлә кисәге вазифасын үти?
1) ия;
2) хәбәр;
3) тәмамлык;
4) аергыч.

46. Иярчен җөмләне баш җөмләгә бәйләүче чараны күрсәтегез.
Кигән кием ничек тузса, яшь гомер шулай уза.
1) ялгызак мөнәсәбәтле сүз;
2) парлы мөнәсәбәтле сүз;
3) кушымчалар;
4) көттерү паузасы.

47. Татар телендә ия нинди килештә тора:
1) төшем килештә;
2) баш килештә;
3) юнәлеш килештә;
4) иялек килештә

48. Иярчен ия җөмләне билгеләгез.
1) Сизелә: үтте яшь гомерләр (М.)
2) Яшь чагында кемне сөйсәң, күңелең шуңарда була. (Ж.)
3) Итеге юк егетләр чабатасын дегетләр. (М.)
4) дөрес җавап бирелмәгән.

49. Җөмлә ия белән хәбәрдән генә торса, ул ничек атала:
1) җәенке җөмлә;
2) җыйнак җөмлә;
3) раслау җөмлә;

4) ким җөмлә.

50. Җөмләнең иярчен кисәкләрен күрсәтегез:
1) ия, аергыч, тәмамлык, хәл;
2) аныклагыч, аергыч, тәмамлык, хәл;
3) кереш сүз, аергыч, тәмамлык, хәбәр;
4) хәбәр, аергыч, тәмамлык, хәл.

ВАРИАНТ 2

1. Бирелгән сүзләрнең кайсылары рәт гармониясенә (сингармонизмга) буйсынмаган?
Такта, күл, диван, укучы, китап
1) барысы да рәт гармониясенә буйсынган;
2) Такта, укучы сүзләре буйсынмаган;
3) диван, китап сүзләре буйсынмаган
4) дөрес җавап бирелмәгән

2. Ике иҗектән торган сүзләр генә булган юлны табыгыз:
1) бакча, ямьле, яшеллек;
2) тормыш, яшьлек, иҗек;
3) такта, редукция, позиция.
4) дөрес җавап бирелмәгән

3. Логик басым –
1) сөйләмдәге бер сүзнең башкаларыннан аерылып торуы;
2) сүзнең иң соңгы иҗегенә төшкән басым;
3) аерым сүзләргә генә төшә торган басым.
4) дөрес җавап бирелмәгән

4. Аккомадация ул –
1) авазларның охшашлануы;
2) сузык һәм тартыклар әйтелешенең бер-берсенә җайлашуы;
3) сүздәге авазларның урыны алышыну.
4) дөрес җавап бирелмәгән

5. Хәреф саны аваз саны белән туры килгән сүзләрне күрсәтегез:
1) алъяпкыч, көньяк, берьюлы;
2) юлчы, яшел, елмаю;
3) барасыз, яңа, башлана.
4) дөрес җавап бирелмәгән

6. “Ялгыз” сүзе ничә аваздан тора:
1) дүрт;
2) биш;
3) өч;
4) алты.

7. «Ләкин, бармады, мәңгелектә, карагыз, һичшиксез, беркайчан» сүзләрендә басым:
1) беренче иҗеккә төшә;
2) икенче иҗеккә төшә;
3) өченче иҗеккә төшә;
4) дүртенче иҗеккә төшә.

8. «Кулъяулык» сүзендә «ъ» хәрефе ни өчен языла?
1) аеру билгесе буларак;
2) [л] авазының катылыгын белдерү өчен;
3) бер вазифа да башкармый;
4) дөрес җавап бирелмәгән.

9. Кыпчак-болгар төркемчегенә нинди телләр керә:
1) үзбәк, казах;
2) башкорт, татар;
3) чуваш, каракалпак;
4) төркмән, таджик.

10. «Олыгаю» сүзендә ничә аваз:
1) 3 сузык, 3 тартык;
2) 4 сузык, 2тартык;
3) 3 сузык, 4 тартык;
4) 4 сузык, 3 тартык.

11. Иҗек калыплары ялгыш күрсәтелгән сүзне табыгыз.
1) СТ-ТС: ак-ча;
2) СТ-СТ: аз-ык;
3) ТСТ-ТСТ: тәм-сез;
4) ТС-ТСТ-ТСТ: я-шел-лек.

12. *“Ономастика”* фәне нәрсәне өйрәнә?
5) урын-җир атамаларын, кеше исемнәрен;
6) барлык төр ялгызлык исемнәрен;
7) кеше исемнәрен, кушамат, фамилияләрне;
8) исем сүз төркемен.

13. Дөрес билгеләмәне табыгыз:

1) Телдә пассив кулланыла торган, күп мәгънәгә ия сүзләр **профессионализмнар** дип атала;
2) Аерым профессия кешеләре телендә кулланыла торган, иҗтимагый яктан чикле булган сүзләр **профессионализмнар** дип атала;
3) Каршы мәгънәле сүзләр **профессионализмнар** дип атала.
4) дөрес җавап бирелмәгән

14. Синонимнар:
1) бертөрле аваз составына ия булган төрле мәгънәле сүзләр;
2) якын мәгънәле сүзләр;
3) капма-каршы мәгънәле сүзләр.
4) дөрес җавап бирелмәгән

15. *Табиб, инша, сыйныф* сүзләре:
1) европа телләреннән кергән сүзләр;
2) төрки-татар сүзләре;
3) рус теленнән кергән сүзләр;
4) гарәп-фарсы сүзләре.

16. Яңгырашлары бер, мәгънәләре төрле сүзләр төркеме ничек атала:
1) омонимнар;
2) антонимнар;
3) синонимик рәт;
4) паронимнар.

17. Лексикология фәне нәрсәне өйрәнә:
1) сүз һәм сүз мәгънәләрен;
2) сүзлекләр төзелешен;
3) җөмлә кисәкләрен;
4) сүз төркемнәрен

18. *Фразеология ул* –
1) сүзгә билгеләмә бирә һәм сүзнең мәгънәсен, мәгънә үзгәрешләрен тикшерә торган фән;
2) җирле сөйләшләрне өйрәнә торган фән;
3) тотрыклы сүзтезмәләрне өйрәнә торган фән;
4) дөрес җавап бирелмәгән.

19. Фразеологик сүзтезмәне билгеләгез.
1) әнине ярату;
2) зәңгәр яулык;
3) йөрәк яну;
4) каен җиләге

20. “Туңу” мәгънәсенә туры килә торган фразеологик әйтелмәне табыгыз:

1) Аю мае сөртү
2) Табан ялтырату
3) Авыз колакка җитү
4) Теш тешкә тимәү.

21. Татар-төрки сүзен табыгыз:

1) миллион;
2) дәфтәр;
3) студент;
4) коймак.

22. *“Аерылганны аю ашар”* җөмләсендә “*аерылганны”* сүзе:

5) инфинитив;
6) сыйфат фигыль;
7) хәл фигыль;
8) боерык фигыль

23. “Ялгыз башка кайда да бер” җөмләсендә “ялгыз” сүзе нинди сүз төркеменә карый:

1) сан;
2) рәвеш;
3) теркәгеч;
4) сыйфат.

24. Затланышлы фигыльләргә кайсылары керә:

1) хәл фигыль, хикәя фигыль, инфинитив, исем фигыль;
2) шарт фигыль, сыйфат фигыль, инфинитив, боерык фигыль;
3) боерык фигыль, хикәя фигыль, шарт фигыль, теләк фигыль;
4) инфинитив, сыйфат фигыль, хәл фигыль, исем фигыль.

25. Сыйфат фигыль - ...

1) эш, хәл, хәрәкәтнең булуын (яки булмавын) хикәяли, хәбәр итә;
2) боеру, эш кушуны; чакыру, өндәүне; киңәшләшүне, үтенүне белдерә;
3) эшне, хәрәкәтне башка бер эш яки хәрәкәтнең билгесе итеп бирә;
4) эшне, хәрәкәтне (исем кебек) предметлаштырып бирә.

26. Татар телендә хәл фигыльләргә нинди грамматик категорияләр хас?

1) тартым, зат, сан, юнәлеш, дәрәҗә;
2) берлек-күплек, тартым, зат, килеш;
3) юнәлеш, дәрәҗә, барлык-юклык.
4) дөрес җавап бирелмәгән

27. Сүзлеген, сүзлекне сүзләре нинди килештә?

1) иялек килешендә;
2) юнәлеш килешендә;
3) төшем килешедә;
4) чыгыш килешендә.

28. Хикәя фигыльнең үткән заман формалары гына булган юлны билгеләгез.

1) белмәгән, сөймәгән булган, тыңлаячак иде;
2) ашадык, килмәгән, укыган иде, белә торган иделәр;
3) барачак идем, сөйләячәк иде, килер;
4) ашыйм, ашар идем, ашадым

29. Үткән заман сыйфат фигыльне табыгыз?

1) көткән;
2) көтәчәк;
3) көтү;
4) көтеп.

30. “*Туган иле өчен җанын бирергә риза*” җөмләсендә “*өчен*” сүзе нинди сүз төркеменә карый:

1) теркәгеч;
2) алмашлык;
3) бәйлек;
4) рәвеш.

31. Мөстәкыйль сүз төркемен күрсәтегез:

1) алмашлык;
2) бәйлек;
3) теркәгеч;
4) кисәкчә.

32. Күркәм, яшь сыйфатларының дәрәҗәсен билгеләгез:

1) төп дәрәҗә;
2) чагыштыру дәрәҗәсе;
3) кимлек дәрәҗәсе;
4) артыклык дәрәҗәсе;

33. Бирелгән сүзләрдән ялгызак исемне күрсәтегез:

1) Авыл
2) Шәһәр
3) Ил
4) Урал.

34. Сорау алмашлыклары гына булган юлны күрсәтегез:

1) кайчан, нәрсә, кемнән;
2) сез, нинди, кайсы;
3) син, аның, андый;
4) минеке, кайчан, алар.

35. “Бу бүлмә Галиягә күптән таныш” җөмләсендә “күптән” сүзе нинди сүз төркеменә карый:
1) сан;
2) рәвеш;
3) исем;
4) сыйфат.

36. Иярчен тәмамлык, иярчен урын, иярчен вакыт җөмләләр кушма җөмләнең
5) төзелеше ягыннан төрләре;
6) мәгънә (функция) ягыннан төрләре;
7) җөмләләрнең аналитик, синтетик төрләргә бүленеше;
8) дөрес җавап бирелмәгән.

37. Раслау җөмләне билгеләгез:
1) Без, яңа тормыш кешеләре, яңача яши белербез (И. Гази)
2) Кирәкми безгә кан кою, кирәкми безгә сугыш! (Ә. Исхак)
3) Ул әле кайтмаган иде.
4) дөрес җавап бирелмәгән.

38. “*Өй кыегыннан шыбыр-шыбыр тамчы тама*” җөмләсендә “*шыбыр-шыбыр*” сүзе нинди җөмлә кисәге булып килә:
1) тәмамлык;
2) хәл;
3) аергыч;
4) хәбәр

39. ***Туңдыра*** җөмләсенең төрен билгеләгез:
1) ике составлы;
2) җәенке;
3) бер составлы;
4) кушма.

40. Аналитик бәйләүче чараларны күрсәтегез:
1) килеш кушымчалары, фигыль формалары;
2) бәйлек һәм бәйлек сүзләр;
3) мөнәсәбәтле сүзләр;
4) янәшә тору.

41. “*Бер чиләк су күтәреп, шофер килеп җитте*” җөмләсе - ...

1) гади җөмлә;
2) иярченле кушма җөмлә;
3) катнаш кушма җөмлә;
4) тезмә кушма җөмлә.

42. Хәлләрнең ничә төре бар:

1) җиде,
2) сигез,
3) тугыз,
4) биш.

43. Иярченле кушма җөмләдәге иярчен җөмләнең мәгънә ягыннан төрен билгеләгез.

Берничә минуттан ату шулкадәр көчәйде ки, каршы якларга чыннан да җиргә сыенырга туры килде.

1) иярчен күләм җөмлә;
2) иярчен рәвеш җөмлә;
3) иярчен аергыч җөмлә;
4) иярчен хәбәр җөмлә.

44. ***Залдагы халык*** ***дәррәү*** ***кул чабарга тотынды*** **җөмләсендә астына сызылган сүз нинди җөмлә кисәге вазифасын үти?**

1) хәл;
2) хәбәр;
3) тәмамлык;
4) аергыч.

45. Иярчен җөмләне баш җөмләгә бәйләүче чараны күрсәтегез.
Кем эшләми, шул ашамый

1) ялгызак мөнәсәбәтле сүз;
2) парлы мөнәсәбәтле сүз;
3) кушымчалар;
4) көттерү паузасы.

46. Татар телендә ия нинди килештә тора:

1) төшем килештә;
2) баш килештә;
3) юнәлеш килештә;
4) иялек килештә

47. Иярчен ия җөмләне билгеләгез.

1) Сизелә: үтте яшь гомерләр (М.)
2) Яшь чагында кемне сөйсәң, күңелең шуңарда була. (Җ.)
3) Итеге юк егетләр чабатасын дегетләр. (М.).
4) дөрес җавап бирелмәгән.

48. Бер генә баш кисәктән торган җөмлә ничек атала:

1) бер составлы җөмлә;
2) җыйнак җөмлә;
3) раслау җөмлә;
4) тулы җөмлә.

49. Җөмләнең модаль кисәкләрен күрсәтегез:

1) ия, аергыч, хәл;
2) аныклагыч, аергыч, тәмамлык;
3) кереш сүз, эндәш сүз;
4) хәбәр, аергыч, тәмамлык.

50. ***Чит җирләрдәге елга, күлләргә, сопка, урманнарга сокланып, телсез торган чаклар да булды*** җөмләсендә ***елга, күлләргә, сопка, урманнарга*** сүзләре арасында:

1) ияртүле бәйләнеш;
2) тезүле бәйләнеш;
3) ачыклаулы бәйләнеш,
4) дөрес җавап бирелмәгән.